

про наслідки недійсності правочину, а отже, за аналогією застосовані бути не можуть [4].

Зараз це питання передано на розгляд Об'єднаної палати КЦС ВС для відступу від висновків щодо застосування ч. 4, ст. 1254 ЦК України у подібних правовідносинах, викладених у постановах Верховного Суду. На нашу думку, цілком слушним є такий висновок колегії КЦС ВС, оскільки застосування позицій ВС, що були раніше, призведуть до того, що воля спадкодавця буде порушена. Як останній, так і попередній заповіти містять волю спадкодавця, і якщо останній недійсний правочин розглядати як причину скасування попереднього заповіту, це призведе до того, що воля спадкодавця, хоч і попередня, також не буде врахована. Рішення Об'єднаної палати КЦС ВС може допомогти у встановленні істини щодо цієї колізії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Tsyvilnyi Kodeks Ukrainy § hlava 87 statia 1272 (2003). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
2. Postanova Verkhovnoho sudu № 315/714/19 (23.11.2020). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93053652>.
3. Postanova KTaS VS (21.09.2020). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/91680615>.
4. Ukhvala KTaS VS (18.11.2020). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93053479>.

Гриценко Валерія Віталіївна,

студентка 4-го курсу навчально-наукового інституту права Університету державної фіскальної служби України державного податкового університету
Науковий керівник: к.ю.н., професор Ведерніков Ю.А.

ЮРИДИЧНІ КЛІНІКИ: ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ, СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ

Засади юридичних клінік, як безкоштовних правових осередків для малозабезпечених осіб та сьогодишніх прототипів юридичних клінік правничої освіти студентів-юристів були визначені у 1840 році російським викладачем Д. Мейєром, який пізніше, у 1855 році, обґрунтував діяльність юридичної клініки теоретично таким чином : організація юридичних клінік має бути максимально простою – бідні люди, які потребують поради та правової допомоги, звертаються до професора, який завідує практикою. У присутності студентів він надає поради, розбираючи правові казуси, з якими звернулися за юридичною допомогою громадяни. За потреби одночасно безкоштовно можна було скласти заяву або судовий позов. Більш складні справи могли розподілятися між

окремими студентами (кураторами). Дещо пізніше ідея юридичних клінік висвітлювалась у працях німецьких авторів А. Штольца, О. Фішера, К. Штоя, Г. Фроммгольда, росіянина О. Люблінського. Це дає змогу припустити, що юридичні клініки утворювалися у зазначених країнах в кінці XIX – на початку XX століття.

Слід зазначити, що з огляду на окремі непрямі свідчення на початку XX століття юридичні клініки існували при Московському університеті імені М.В. Ломоносова та Університеті святого Володимира у місті Києві. Проте з 1930-х роках юридична клінічна освіта в світі пов'язується з американськими правничими школами. На початку 1970-х років це явище стало поширюватись у наближених до Сполучених Штатів Америки англійських та австралійських системах освіти, а з 1990-х років – набуло розповсюдження майже на весь світ.

Як свідчить аналіз зарубіжної та вітчизняної літератури в Європейському середовищі наприкінці XX століття одним із проявів інтеграційних процесів було створення Всесвітнього альянсу за реформу юридичної освіти в дусі справедливості (GAJE). Ця міжнародна організація об'єднала представників юридичного клінічного руху мало не в усіх державах світу, оскільки юридична клінічна освіта стала ключовою в навчанні справедливості як ідеї, яку намагаються впровадити члени GAJE в юридичну освіту та практичну діяльність юристів. Як результат, нині юридичні клініки на юридичних факультетах провідних навчальних закладів Європи стали невід'ємною складовою існуючого структурованого університетського механізму, обов'язковою частиною навчального курсу, який студенти мають засвоїти.

Повсякденна робота юридичних клінік на сьогодні має дві головні мети клінічної юридичної освіти: виховувати суспільно відповідальних юристів і надавати безкоштовні юридичні послуги малозабезпеченим верствам населення. Юридична клінічна освіта поєднує офіційні та неофіційні форми і методи навчання студентів правничій професії, засновані на інтерактивній педагогіці, реальному вирішенні справ, аналізі існуючих проблем правозастосування та усвідомленні соціальної ролі правника в сучасному світі щодо забезпечення верховенства закону, забезпечення доступу до правосуддя та мирного вирішення конфліктів, розв'язання соціальних проблем.

Стосовно українських реалій це означає – юридична клініка створюється, у вищих навчальних закладах освіти для практичного навчання студентів юристів майбутньої професії шляхом здійснення професійних навичок під керівництвом фахових викладачів в тому числі із залученням юристів-практиків (нотаріусів, адвокатів, суддів, працівників поліції і т.д.).

Значним поштовхом до створення юридичних клінік у вищих навчальних закладах освіти став Указ Президента України №992/2001 «Про Національну програму правової освіти населення» від 18 жовтня 2001 року [1].

Історія створення юридичної клініки в Університеті державної фіскальної служби України бере свій початок з моменту створення необхідних умов для набуття широкими верствами прирпінського населення правових знань та навичок у їх застосуванні, забезпечення доступу громадян до джерел правової інформації.

У 2002 році в Національній академії державної податкової служби України за спільної ініціативи колективу юридичного факультету, Київської обласної організації Спілки юристів України була створена первинна організація, до якої увійшли викладачі та студенти юридичного факультету, яку очолила Т.Б. Шолкова [2]. Виходячи із мети діяльності Первинної організації Київської обласної організації Спілки юристів України у 2004 році створено на її базі «Юридичну клініку» та затверджено Положення про її роботу.

Завдячуючи зусиллям юридичної спільноти вже у 2004 року в Україні створена Асоціація юридичних клінік, співзасновником якої стала «Юридична клініка» Академії. До Асоціації згодом увійшли всі юридичні клініки України, на сьогодні їх понад 50.

Наказом ректора № 1118 від 24 червня 2009 року клініку реорганізовано в Навчально-практичний центр «Ірпінська юридична клініка «Справедливість» юридичного факультету Національного університету ДПС України, завідувачем була призначена Т.Б. Шолкова.

За час існування юридичної клініки нашого університету її очолювали: О.В. Шпильківська, С.В. Фетісова, С.Д. Верзун, О.В. Заброцька та К.В. Глущенко.

У 2017 році Навчально-практичний центр «Ірпінська юридична клініка «Справедливість» реорганізовується в НПЛ «Юридична клініка», яку очолює Н.М. Корінна.

За час свого існування в «Юридичній клініці» поєднали навчальну із практичною професійною підготовкою понад 500 здобувачів вищої освіти, було надано понад 4500 консультацій населенню з різних галузей права, представлено 47 клієнтів в судах різних інстанцій, з яких 29 виграло. Учасниками «Юридичної клініки» було проведено 547 лекційно-тренінгових занять зі школярами в рамках курсу «Практичне право для школярів», під час якого матеріал подається з актуальних питань права з використанням інтерактивних методик. Члени «Юридичної клініки» прийняли участь у 180

заходах (семінари, тренінги, конференції тощо), які проводились як на території України, так і за її межами [2].

За час існування «Юридичної клініки» було виграно три міжнародні гранти на фінансування діяльності ЮК у сумі понад 10 000 дол. США (1 грант від ABA ROLI, 2 гранти від Міжнародного фонду «Відродження»).

У 2007 році завідувач «Юридичної клініки» Т.Б. Шолкова перемогла у конкурсі серед викладачів юридичних клінік та отримала можливість, з метою обміну досвідом, відвідати юридичні клініки Польщі (м. Краків, м. Лодзь, м. Варшава).

У березні 2017 року здобувачі вищої освіти Навчально-наукового інституту права Олена Сероветнік та Інна Пшенична за результатами IV відбіркових турів та рішенням колегії з 10 суддів зайняли почесне 1 місце на Національній Олімпіаді юридичних клінік України з консультування клієнтів, отримавши право представляти Україну та Університет на щорічних Міжнародних змаганнях з консультування клієнтів ім. М. Брауна – Л. Мостена, які проходили з 19 по 22 квітня 2017 року у м. Кентербері (Великобританія).

У грудні 2017 року «Юридична клініка» перемогла у тендері, який був оголошений Асоціацією юридичних клінік України на проведення Всеукраїнської Олімпіади з консультування клієнтів.

З 03 по 05 березня 2018 року Університет ДФС України приймав на своїй базі Національну Олімпіаду юридичних клінік України з консультування клієнтів, у якій прийняло участь 20 кращих команд з закладів вищої освіти та більше 100 учасників.

У травні 2018 року НПЛ «Юридична клініка» пройшла моніторинг своєї діяльності, і підтвердила, що її діяльність відповідає Стандартам юридичної клінічної освіти.

У своїй діяльності НПЛ «Юридична клініка» тісно співпрацює з державними органами та громадськими організаціями в сфері проведення заходів з правової освіти населення в межах Київської області.

Крім того, учасники НПЛ «Юридична клініка» є членами таких громадських організацій як: Київська обласна організація Союзу юристів України, Первинна організація Київська обласна організація Союзу юристів України, Координаційна рада молодих юристів м. Ірпеня, Координаційна рада молодих юристів Головного управління юстиції Київської області, Асоціації правників України, ELSA [2].

Отже, важливим чинником функціонування юридичної клінічної освіти є діяльність національних та міжнародних асоціацій юридичних клінік. Основне їх завдання: підтримка, розвиток і просування програм клінічної освіти

ЛІТАРАТУРА :

1. Про Національну програму правової освіти населення: Указ Президента України від 18 жовтня 2001 р. № 992 / 2001. Офіційний вісник України. 2001. № 43. ст. 36
2. Положення про НПЛ Юридична клініка ННП УДФСУ 2016. URL: <http://www.nusta.edu.ua/>
3. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 06 червня 2011 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2011. № 51. Ст.2136.
4. Стандарти діяльності юридичних клінік України, схвалені на Все Українському З'їзді Асоціації юридичних клінік України протокол № 02 від 19 червня 2014 р. URL:<https://legalclinics.in.ua/standarty-diyalnosti-yurydychny>

Дарієнко Вікторія Вікторівна,

*студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Завальнюк С.В.*

ПРОБЛЕМАТИКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПАДКУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ ВКЛАДІВ

Нагальною проблемою сьогодення є питання спадкування права на вклад або депозит. Порядок регулювання спадкування банківських вкладів залишається проблемним як у теорії цивільного права, так і в юридичній практиці.

Згідно ст.1058 ЦК України в основі відносин за вкладом лежить договір, а предметом банківського вкладу є грошові кошти, проте не всі грошові вклади у банку можуть виступати предметом заповідального розпорядження. Особливістю правового режиму банківського вкладу як об'єкта спадщини є: спосіб набуття права власності на банківський вклад; передбачений законом порядок користування банківським вкладом; законодавства щодо захисту прав та інтересів спадкоємців як власників банківського вкладу [4, с.45].

Проблемним, наразі, є питання розшуку такого об'єкта спадщини, як вклад у банку, якщо спадкоємцям не відомо, чи було спадкодавцем здійснено такі заощадження. На цьому етапі виникає низка проблемних питань. Якщо при розшуку нерухомого майна нотаріус може подати запит до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, знайти банківський вклад досить складно, адже відповідного реєстру немає. Навіть коли спадкоємцям відомо, що у спадкодавця був відкритий банківський вклад, проте вони не знають де саме і не мають підтверджувальних документів, здійснити розшук такого об'єкта спадщини неможливо. Така ситуація доволі часто виникає, коли спадкодавець